

ELENA DE STROZZI

Laiko upės
slenksčiai

Alma littera

PIRMAS SKYRIUS

Vienas bučinyms gali pakeisti visą žmogaus gyvenimą.

OSCAR WILDE

Sutemo. Pro medžių vainikus nesimatė žvaigždžių, mėnulio pilnatį uždengė debesėlis.

Miškas, draugiškas Giedraičių Teresei dieną, dabar buvo piktas, kam trikdo jo rimtį. Aukštų krūmokšnių šakos pešiojo plaukus, neretai skaudžiai užgaudavo skruostus. Dieną jų nebūdavo ar ramiai kiūtodavo. Miško tamsa, tiršta, pavojinga, pilna vaiduoklių ir šikšnosparnių, visai kitokia nei jos kambarėlyje, kieme ar sodelyje, gąsdino Teresę. Mintyse atgydavo kažkada girdėtos kraupios pasakos ir nuogirdos apie savižudžių vėles, vilkolakius, tykančius naktimis jaunų merginų, kad paverstų jas pabaisomis. Vis dėlto buvo du dalykai, kurie Teresę ramino. Pirmas – senutės auklės žodžiai, kad angelai saugo nekaltas mergeles, todėl didžiausi baubai ir šmėklos prieš jas yra bejėgiai. Antras – kumelaitės Juodutės, kuria ji dabar jojo, pažįstamas šnopavimas.

Kumelė gerai žinojo kelią į namus ir neraginama sparčiai bėgo.

Teresė, daktaro Gasparo Giedraičio vyresnioji duk-
tė, niekada taip vėlai namo negriždavo, bet šiandien
užgaišo pas varguolėlę Agotą, nes širdis neleido palikti
verkiančią moteriškę, kurios sūnus, pažadėjęs motinai
grįžti po poros dienų, netgi savaitei praslinkus nepasi-
rodė. Turbūt pagavo ir rekrūtuosna išvarė, virkavo moti-
na, neberegėsiu savo vaikelio, savo senatvės paguodos ir
užvadėlio... Vis dėlto Teresei pavyko vargšėlę nuramin-
ti, joms atsisveikinant Agota netgi šypsojo. Tiesa, pro
ašaras ir graudžiai, bet vis vien buvo truputį aprimusi.

Mano tėtis taip pat rūpinasi manęs nesulaukdamas,
pamanė Teresė ir paragino kumelaitę. Netrukus ijojo į
tankų, apleistą, blogą šlovę turintį mišką, priklausantį
ponui Kabailai. Šiuose brūzgynuose žmonės bijojo ne
piktų lokių ar vilkų, bet plėšikų. Pastarieji čia jautėsi
itin saugūs, nes puikiai žinojo, jog ponas Kabaila senas,
įpusėjęs devintą dešimtį, nebesidomi savo valdomis.
Vaikų jis neturėjo, o tolimesni giminaičiai tik skaičiavo,
kiek gaus palikimo senukui mirus. Nei juo pačiu, nei jo
žemėmis bei miškais nesirūpino.

Takas truputį praplatėjo, pasidarė šviesėliau, tad
Teresė neabejojo, kad laimingai prajos tuos nelemtus
brūzgynus ir saugiai pasieks namus, kai staiga jos Juo-
dutė kluptelėjo ir sustojo. Jokie raginimai neprivertė
kumelaitės žengti bent žingsnelį, stovėjo, ir tiek.

Teresė nušoko ant žemės, glostė savo arkliuką nesu-
modama, kas nutiko.

Ir tada išgirdo grėsmingą vyrišką balsą:

– Nejudėk! Įkliuvai!

Mergina krūptelėjo, pakėlė akis ir netoliese išvydo
raitelį.

Iki pat akių užsimaukšlinęs skrybėlę vyras lengvai nušoko nuo savo įspūdingo žirgo, priėjo artyn. Eisena šio aukšto plačiapečio nepažįstamojo buvo gracinga, priminė žvėrį, stiprų ir jauną. Vyras paėmė Teresės arklių už kamanų. Teresė neabejojo, jog tai piratas; žmonės kalbėdavo, kad šioje apylinkėje jie siautėja, kadangi miškai tankūs, apleisti, ir saugesnio kelio nuo Prūsijos pasienio į Gardiną nėra.

– Šnipinėji? Ką išgirdai? Prisipažink! Kas tave siuntė? Kam dirbi?

Tuo momentu debesėlis nuslinko nuo mėnulio, pilnatis nušvietė taką. Mergina pamatė, kad, nepaisant grėsmingo balso, vyriškis jaunas ir neįtikėtina gražus. Tačiau tai nelabai guodė – buvo girdėjusi apie piratų žiaurumą.

– Tu mergina?! Ką veiki naktį viena miške? Tėvai iš proto kraustosi, visus baudžiauninkus išvarė tavęs ieškoti, o tu sau jodinėji! Pasimatyme buvai? Prastas tavo meilūžis, jei leidžia vienai grįžti. Aš palydėčiau iki kiemo vartų arba dar toliau, – balsas pašaipus, keistokai valstietiškas, bet įniršio nebegirdėti.

Mėnulio šviesa prasiskverbė pro medžių šakas, ir Teresė išvydo sarkastišką nepažįstamojo šypseną, atiden-gusią baltus lygius dantis, tvirtą kaklą ir lopelį krūtinės, boluojančios pro atlapotus marškinius. Jis visiškai kitoks negu jos regėti vyrai, nė iš tolo neprimena nei jų kunigo, nei vilniečio aristokratiškojo dėdės Teodoro ar arogantiškojo pusbrolio Valdemaro, o kaimo ligoniai, kasdien ateinantys prašyti daktaro, jos tėvo, pagalbos, kaip diena ir naktis skiriasi nuo šio nepažįstamojo. Mįs-

lingas vyras – nenusakomai aristokratiškas, bet pabrėžtinai prasčiokiškų manierų ir kalbos.

Kas jis?

Nors išsigandusi ir nustebusi, Teresė stengėsi neprarasti orumo.

– Grįžtu namo lankiusi tėvelio ligonius. Nes daugumai labiau nei vaistų reikia duonos ir atjautos žodžių. O tą ir aš galiu atlikti, – jos balsas truputį virpa, bet ji iš visų jėgų bando sulaikyti drebulį ir mintyse prašo savojo angelo pagalbos.

– Nejaugi tu kaimo daktaro duktė? – vyro balsas jau švelnėlesnis.

– Taip, – linkteli ji ir garsiai priduria: – Tad negaišinkite manęs kvailais kaltinimais ir leiskite joti.

– Patarčiau kalbėti tyliau. Netoliese yra mano, kaip čia tiksliau pasakius... – vyras padarė pauzę.

– Yra jūsų sėbrai, kurie tyko momento mane nudobti, – Teresė stengėsi kalbėti sarkastiškai, bet balsas buvo mažos išsigandusios mergytės.

– Nudobti? Galbūt, bet pirma gerokai pasismagintų. Mergina paraudo, sutriko, tačiau susivaldė.

– Ir jūs jiems nesutrukdytumėte, pone? – Teresės baimę sumažino teisėtas pasipiktinimas.

– Kodėl turėčiau? – pašaipiai sako vyras ir nelaukdamas atsakymo tęsia: – Beje, o kodėl jūs buvote sustojusi ir nulipusi nuo arklio? Šnipinėjote? Kaip galite pasiteisinti? Ką suregs jūsų sukta galvelė?

– Pone, nepamirškite, jog kalbate su dama!

– Dama?! Vaikeli, pirma užauk. Po dešimties ar daugiau metų, jei mesi šį bjaurų amatą, gal ir tapsi dama.

Aišku, aš tuo labai abejoju. – Vyras pažvelgė jai į akis, griežtai pridūrė: – Laukiu pasiaiškkinimo.

Teresė norėtų paprieštarauti, jog ji nėra vaikelis, jai netrukus sueis devyniolika, bet ištara tik tiek:

– Kokį dar amatą?! Aš tėveliui padedu, nes rudenį daug ligonių. O sustojo mano kumelaitė, ne aš, – ir nutilo, apdairiai nutylėdama žodžius „tad jos ir klauskite“. – Gal koją pasidūrė, nespėjau patikrinti, nes jūs mane užpuolėte.

– Užpuoliau?! Mergyte, neprovokuok likimo, nes galiu prarasti kantrybę. Tada sužinosi, koks būna užpuolimas, – kalbėdamas vyras pasilenkė prie jos arklio kojos, pakėlė, perbraukė delnu kanopą ir paleido. Tada pakėlė kitą, kumelė prunkštelėjo, bet leidosi apžiūrima, nors Teresė mintyse jos prašė bent įspirti tam nelemtam plėšikui.

– Tuoj tau palengvės, mieloji, tik ramiai stovėk, – vyras tyliai šnekino arklį, o jo balsas buvo švelnus, visai kitoks, nei kalbant su mergina. – Smaigas vos pradrėskė tau odą. Laimei, čia žemė minkšta, po lapais ir spygliais dar nesušalusi, o tavo raitelė tikriausiai lengva, tad smaigas giliai neįsmigo. Na, štai ir viskas.

Vyras atsargiai paleido kumelaitės koją, atsitiesė ir mėnulio šviesoje tyliai apžiūrinėjo smaigą. Jis neabejojo, kad tokių smaigų yra ir daugiau. Vadinasi, surengta pasala, laukta jo pasirodymo. Jei ne ši kumelaitė, galbūt jo žirgas būtų pasidūręs koją, tada jis su savo palyda būtų įkliuvęs. Pasekmės nenusėjamoms, nes...

Jo mintis nutraukė merginos balsas:

– Labai ačiū, kad padėjote mano Juodutei. Aš neturiu kuo jums atsilyginti, galiu tik pažadėti, kad niekam apie jus neprisitarsiu...

– Jūs turite kuo atsilyginti, – pertraukė ją vyras, įsidėjo smaigą į kišenę ir priėjo prie pat jos.

Teresė pajuto vyrišką dvelksmą, keistai jaudinanti, ją apėmė niekada nepatirti jausmai. Tai nebuvo baimė. Tada kas? Ji nesuprato.

Vyras palinko prie jos, priglaudė stiprias valdingas lūpas prie jos virpančių ir nekaltų...

Kai jis atsitiesė, Teresė nepajėgė ir nenorėjo grįžti į tikrovę. Nejaugi taip būna? Ir jai tai nutiko? Taip neturėjo būti – jis plėšikas, piratas, žmonijos gėda.

Tai ne pirmas vyriškas bučinyš Teresės gyvenime: pusbrolis Valdemaras Katkevičius atsisveikinant visada pakšteli į skruostą, o jei motina jų nemato, tai ir į lūpas. Valdemaras jai patinka, netgi yra įsitikinusi, kad jį myli, tad jo bučiniai būna visai malonūs, bet nieko daugiau. Žaidžiant fantais ją ne kartą bučiavo jauni dvarininkaičiai. Kartais nieko nepajusdavo, bet dažniausiai būdavo bjauru dėl prasto burnos kvapo ar taboka dvokiančių ūsų.

Tokį svaiginantį pabučiavimą Teresė patyrė pirmą kartą.

Tuo tarpu vyriškis neatrodė susijaudinęs. Jis abejingai pakėlė ją, pasodino ant arklio, pataisė balnakilpes.

– Patarčiau nejoti taku, smaigų gali būti ir daugiau. – Jis paėmė už kamanų kumelaitę ir pavėdėjo nuo tako. – Laimingo kelio, panele, – atsainiai tarstelėjo, delnu pliaukštelėjo kumelei, ir ši pasileido risčia.

Daugiau jokių nuotykių Teresei nebeatitiko.

Namie jos jaunesnioji sesutė Aldutė ir mama jau miegojo. Tėmas. Gasparas Giedraitis, visada ilgai vakarais,